

Landsforeningen Danske Forsamlingshuse

FORSAMLINGSHUS NYT

FEBRUAR 2012

FORSAMLINGSHUSENES
FREM TID

SÆRUDGAVE
2012

KOLOFON

Oplag 1.500 eksemplarer
ISSN: 1601-8494
Redaktion: Grobund Aps
Havnevej 17, 9560 Hadsund
Telefon: 98 31 00 00
(jorgen@grobund.com)

Produktion: DegnGrafisk.dk

Landsformand: Anders Sørensen
Tlf. 74 75 22 73 . 20 91 22 73

Denne særudgivelse er finansieret med støtte fra LAG Tønder og Ministeriet for By, Bolig og Landdistrikters Landdistriktspulje.

Forsidefoto: Vrads musikfestival 2011

REDAKTØRENS hjørne

Denne særudgave er produceret med henblik på en præsentation af de to projekter "Nye tider i de danske forsamlingshuse" og "Learning Heart".

Særudgaven giver indblik i en lang række af de spørgsmål og overvejelser, som er vigtige lige nu for de danske forsamlingshuse. Overvejelser som hver enkel bestyrelse med fordel kunne debattere.

Vi håber derfor, at formændene vil formidle bladet videre til hele sin bestyrelse.

God læselyst!

INDHOLD DEL 2

Side 3 Formanden orienterer

Side 4 Hus med huset

Side 5 Fremtiden for forsamlingshuset

Side 6 En glad forsamlingshusbruger kan sætte sit eget præg

Side 8 De unge vil gerne være med

Side 10 Nyt indhold i forsamlingshuset

Side 11 Det nye forsamlingshus

FORMANDEN har ordet

Af Landsformand,
Anders Sørensen

Nye tider for de danske forsamlingshuse er overskriften på et projekt som Landsforeningen Danske Forsamlingshuse gennemførte i løbet af 2010-11. Tiderne skifter hurtigere og hurtigere, og forsamlingshusene skal følge med.

Derfor vil Landsforeningen også fremover gå ind i forskellige projekter, der kan bidrage til at udvikle de danske forsamlingshuse og forbedre deres vilkår. Som med alt andet så skal også forsamlingshusene udfordres og til tider provokeres, inden vi flytter os.

Ud ad til er det Landsforeningens opgave at markedsføre forsamlingshusene som huse, der følger med tiden og nogen gange går foran. Landsforeningens hjemmeside og blad "Forsamlingshus Nyt" er vores ansigt udadtil. Landsforeningen har derfor besluttet, at vores design skal fornyes og moderniseres, så det afspejler vores intentioner.

Vi håber, at designet falder i god jord hos vores medlemmer.

HUS med HUSET

De danske forsamlingshuse er bedre til økonomi end til at tænke udvikling, men det er nødvendigt at fremtidssikre forsamlingshuset, hvis man skal kunne opretholde en god økonomi.

Den undersøgelse, Landsforeningen Danske Forsamlingshuse foretog i 2010, viste, at næsten 70 procent af bestyrelserne er sikre på, at deres hus eksisterer om ti år, og kun ganske få - otte procent - frygter, at deres hus til den tid er lukket. Undersøgelsen viste, at mange huse har gennemført eller planlægger større renoveringsprojekter, men også at kun fire ud af ti sætter penge af til vedligeholdelse, og at endnu færre lægger det ind i budgettet.

Undersøgelsen viste også, at der for mange forsamlingshuse er penge at hente til driften, hvis man kan finde penge til energibesparende projekter – ikke mindst isolering.

Men ofte er virkeligheden, at forsamlingshusene må ud at finde pengene, når de skal bruges, og det stiller krav til nytænkning og kreativitet.

Det stemmer skidt overens med, at langt de fleste bestyrelser hverken synes, at de har de nødvendige kompetencer til at drive et forsamlingshus eller at de kan finde nye medlemmer til bestyrelsen. Måske kan løsningen – eller en del af den – være at få nye brugergrupper i huset, sådan at de kan skabe aktiviteter, der kan være med til at skaffe de nødvendige midler.

Der er også penge at hente fra forskellige fonde – hvilket fremgår af landsforeningens bestyrelseshåndbog, men det kræver ofte, at man netop tænker nyt. Måske kan det også være at nytænke det gamle, nemlig forsamlingshuset som dét sted, hvor borgere samles. Forsamlingen er jo selve fundamentet for vores demokrati.

Fremtiden for forsamlingshuset

De danske forsamlingshuse skal have en god økonomi, godt fat i de unge, spille en rolle inden for voksenundervisning og de skal finde nye veje for sig selv.

fornyelse, unge brugere, bedre økonomi, nye og gode aktiviteter samt at sikre en stærk lokal opbakning.

Derfor blev der sat gang i bestræbelserne for at sikre:

- Bedre økonomisk fundament for husene
- Bedre kommunikation med unge
- At forsamlingshusene ser sig selv som en vigtig aktør med hensyn til fastholdelse og udvikling af den folkelige kultur og voksenuddannelses tilbud
- At der – gerne med god geografisk spredning – udvikles 8-10 koncepthuse

Sådan er – i kort form – målsætningerne for projektet, "Nye tider i de danske forsamlingshuse", som bestyrelsen for Landsforeningen Danske Forsamlingshuse besluttede skulle følge deltagelsen i det internationale Learning Heart-projekt, der er omtalt andre steder i denne særudgave Forsamlingshus Nyt.

Learning Heart blev sat i gang i 2009, og bestyrelsen mente, at udbyttet blev størst, hvis det blev koblet sammen med et projekt på dansk grund. Derfor diskuterede bestyrelsen de danske forsamlingshuses udfordringer og var enig om, at det netop er behovet for

"Nye tider i de danske forsamlingshuse" blev sendt af sted med to nationale møderunder, og har været formidlet her i bladet og på hjemmesiden, og nu foreligger resultaterne af projektet.

En glad forsamlingshusbruger kan sætte sit eget præg

Den virkelighed mange forsamlingshuse må se i øjnene er, at der trods gode intentioner om at tiltrække nye brugere af husene, er rigtig meget konkurrence om folks tid. Men forsamlingshuse har et stort potentiale. De frivillige der er i forsamlingshuse tiltrækkes af forskellige grunde, men fastholdes af den fælles etablerede kultur og den personlige udvikling. Ingen bruger tid et sted hvis det ikke giver mening på et personligt plan.

Der er rum i forsamlingshuse for at kunne danne noget helt unikt, men det er en forudsætning at vi som bestyrelse og iværksættere af arrangementer er klar over en vigtig ting. Ethvert velfungerende socialt samlingssted har et sammenspil imellem deltagelse og tingsliggørelse. Tingsliggørelse betyder her, at når man samles om en aktivitet, så er det vigtigt at der er mulighed for at man bliver en aktiv deltager ved at skabe fysiske ting til f.eks en aktivitet, et rum eller noget tredje.

Helt konkret kan det være rekvisitter til revy, nye køkkenredskaber, dekoration til forsamlingshuset eller noget helt simpelt som at få sat billeder af arrangementer op på væggene. Forsamlingshuset har den store fordel at være rammesættende for de gode oplevelser, hvilket i sig selv er en stærk reference, men heri ligger også vigtigheden i, at brugerne nemt kan sætte sit eget præg, der knytter sig til deres deltagelse. Så vil husene blive vores eget og vi vil etablere en større form for ejerskab og det er vigtigt hvis vi skal have lyst til at komme igen.

Hvis forsamlingshuset igen skal være hele byens fælles stue, som det var for 100 år siden, så kan man med rette tænke over hvad der gør ens

egen stue til et rart sted at være? Det er blandt mange ting, det at man selv har sat sit præg.

Det kan være svært at starte en udvikling af eget forsamlingshus for hvor skal man starte. Tager man udgangspunkt i de fysiske rammer og danner en brugergruppe, der skaber forslag til fysiske forbedringer, så skal man samtidig have brugergrupper der står for aktiviteter, kommunikation og økonomi. Det er vigtigt at alle frivillige jævnligt kan mødes og afstemme forventninger og mål-sætninger samt gode ideer.

Deles arbejdet op på denne måde, er der mulighed for at engagere flere brugere og derved minimere det samlede timetal som måtte bruges til fordel for forsamlingshuset. Arbejdsgruppernes titler vil muligvis også appellere til flere mulige brugere, som ellers ikke ser sig selv varetage en plads i en klassisk bestyrelse. Det handler generelt om at være åben med strukturen omkring forsamlingshuset og skabe mulighed for, at der både er plads til dem der ønsker at hjælpe 5 timer om året og dem der gerne bruger 50 timer.

Pengekassen skal nødvendigvis ikke være fuld, før man etablerer en gruppe der varetager fysiske forbedringer. Husk på at et ekstra hoved og et par ekstra hænder, ikke svækker forsamlingshuset. Det kan tvært imod være, at nytillkomne har et godt netværk der gør det nemmere at iværksætte et nyt tiltag.

Af Pia Schytz,
Designer fra Danmarks
Designskole med
specialet: Forsamlingshuset,
et koncept for fremtidens
forsamlingshuse i landsbyer
(piaschytz@mail.com)

F.eks er et kaffemøde med hjemmelavet kage, muligheden for at lave en udstilling eller blot kunne tegne sine egne hinke-ruder, små ting med stor virkning for at vi vælger at bruge tid i forsamlingshuset.

DE UNGE vil gerne være med

3 unge er igang med at lave fremtidens rum i forsamlingshuset i forbindelse med Pia Schytz's speciale "Forsamlingshuset"

En lys og lækker indretning med internet og storskærm er måske ikke nødvendig for, at byens unge vil bruge forsamlingshuset, men det vil hjælpe. Det viser i hvert fald de erfaringer, der blev samlet af Landsforeningen Danske Forsamlingshuse i 2010. Et par pladser i bestyrelsen og hertil åbenhed i den øvrige bestyrelse for, at de unge måske vil noget andet med forsamlingshuset, hjælper også på de unges engagement.

Kravene vil formentlig få nogle bestyrelser til at takke nej til unge brugere. Fordomme og mediehistorier om fulde ballademagere, blandet med dårlige erfaringer og manglende idéer til, hvordan man involverer unge, kan være andre argumenter for ikke at søge kontakt. Men der er mindst tre grunde til, at de unge er interessante for forsamlingshusene. De er en stor målgruppe. De er gode til at skabe dynamik i forhold til at udvikle huset til at kunne komme nye behov i møde. Og de er den generation, der skal bruge og drive huset i fremtiden. Erfaringerne viser også, at det er de nuværende bestyrelser, der skal tage initiativet til at møde de unge, og det kan eksempelvis ske ved at invitere de unge til et samarbejde om at finde ud af, hvad de kunne tænke sig at bruge forsamlingshuset til.

Første skridt er at finde ud af, hvad man egentlig mener med "de unge", og hvilke unge, man gerne vil i kontakt med. Der er stor forskel på, om man taler om unge fra 14 år og opefter, eller eksempelvis dem mellem 18 og 25 år. Bestyrelserne må gøre op med sig selv, hvilke unge, der er interessante at samarbejde med, og hvem, de tror, der er interesserede.

Næste skridt er at indstille sig på, at de unge nok ikke har samme forhold til forsamlingshuset, som de vante brugere. De har næppe samme loyalitet, men til gengæld meget høje forventninger - for eksempel om internet, storskærme, andet elektronisk grej, en vis standard og muligheden for at være med til at bestemme.

Det viser de indsamlede erfaringer, men de viser også, at det er muligt at komme i - god - kontakt med de unge. I praksis har det vist sig, at det kan være en god ide, at stille huset til rådighed en eftermiddag eller en aften om ugen.

Stille til rådighed indebærer, at man ikke sætter begrænsninger for, hvad huset skal bruges til. Det betyder dog ikke, at de unge brugere ikke skal rette sig efter de regler, der gælder for alle

andre brugere. I begyndelsen kan en voksen være til stede for at vise til rette og hjælpe med det praktiske, men efterhånden kan man udpege ansvarlige til at åbne og lukke samt stå for det praktiske.

Bestyrelserne kan også med fordel selv gøre nogle unge interesserede i at deltage i foreningens arbejde og træde ind i bestyrelsen. Flere end én ung vil være at foretrække - ikke mindst for de unge - lige som præcise udmeldinger om opgaver og hvilke kompetencer, bestyrelsen søger hos de unge. En metode til at komme de unge i tale er at invitere en gruppe unge eller alle interesserede til et møde, hvor man fantaserer om, hvad huset kan bruges til. Hvilke muligheder, de ser.

En dagsorden kan være:

Status:

1. Hvad er godt ved forsamlingshuset
2. Hvad fungerer ikke så godt.

Fremtid:

1. Hvad kan gøres bedre
2. Hvordan kan selve huset gøres bedre.
3. Hvad kan man bruge huset til
4. Hvad kan gøre foreningen og

bestyrelsesarbejdet interessant for unge.

Det er formentlig en god ide at lade en voksen styre arbejdet, som med fordel kan overværes af bestyrelsen - forudsat at de blot lytter og iagttagere og altså ikke blander sig i debatten.

En anden metode til at engagere de lokale unge kan være, at bestyrelsen beder lokale unge om at danne et ungeudvalg, som kan komme med ideer og ønsker til, hvordan huset kan bruges.

En forudsætning for, at det bliver en succes er naturligvis, at bestyrelsen er indstillet på at lytte til de unge, og en metode til at opnå indbyrdes forståelse kan være at invitere ungeudvalget med til for eksempel den første halve eller hele time af bestyrelsesmøderne og så lægge de dagsordenspunkter, der er relevante for de unge i begyndelsen af møderne.

På www.forsamlingshus.net er der flere ideer til, hvordan unge kan bruge forsamlingshusene, og til hvordan man via internettet- og sociale medier som facebook - kan komme i kontakt med områdets unge.

NYT INDHOLD I FORSAMLINGSHUSET

Det er de lokale behov, der er vigtigst for ethvert forsamlingshus, men derfor kan en forsamlingshusbestyrelse godt lade sig inspirere af andre, der har fundet nye veje at gå.

Det var baggrunden for, at deltagerne i de to møderunder i forbindelse med "Nye tider i de danske forsamlingshuse" blev bedt om at komme med eksempler på, hvad der var lykkedes for dem. Nogle pegede på at det var lykkedes at koble festaktiviteter med sociale og kulturelle aktiviteter for en bredere kreds, andre på nye måder at organisere arbejdet på og andre igen for at have fundet nye samarbejdsveje med eksempelvis spejdere, idrætsklubber eller dagplejere. Alle initiativer er tilpasset lokale forhold, men et fællestrek er, at den enkelte bestyrelse har tænkt nyt. At den har haft mod, risikovillighed og nok is i maven til at gå ad andre veje end de vanlige.

En rundtur i nogle af de mange eksempler fører os først til Vind ved Holstebro. Her erstattede man simpelthen det gamle forsamlingshus med et nyt samlingssted, der blev bygget sammen med klubhuset, hvor idrætsforeningen og spejderne holder til. Det betød nyt liv i huset med mange forskellige brugere og i en stor del

af døgnet. Videre til Ellinge på Fyn, hvor forpagteren får økonomien til at hænge sammen ved at levere mad ud af huset, mens man i Turup har valgt at være et nøglehus – hvor lejer selv medbringer kogekone, serveringshjælp, mad og drikkevarer. I Ravnstrup er forsamlingshuset og borgerforeningen slået sammen, Ilskov Forsamlingshus var på fallittens rand for 10 år siden men har fået styr på økonomien og lever et aktivt liv. I Hørby Forsamlingshus har man et mål om aktiviteter fire gange om ugen, i Nørhalne sørger 10 pensionister for vedligehold, i Ørum hjælper det på økonomien at menighedsrådet er bruger, i Siem er forsamlingshuset udgangspunktet for et meget stærkt sammenhold i byen.

Og sådan kan rundturen fortsætte omtrent fra hus til hus, men vil man nøjes med at tage turen hjemme ved computeren, så er det besværligt, men til gengæld tydeligt, at det er en omfattende opgave for landsbyaktive at opdatere en hjemmeside.

En analyse af de danske forsamlingshuse situation – foretaget i 2010 – viser dog, at der er et behov for fokus på at udvikle huset til fremtidens krav og behov.

Møde i Staglille Bjernede forsamlingshus, Soro

Det nye forsamlingshus

Vrads Forsamlingshus er et landsby kulturhus

Forsamlingshuset er i rigtig mange landsbyer det sidste samlingssted. Det er egentlig et godt afsæt til at blive det nye forsamlingshus, men det kræver, at bestyrelsen ved, hvad man vil – og hvor man kommer fra. Det gamle forsamlingshus er nemlig ikke en éntydig størrelse, og vejen til det nye er forskellige, om man er:

- et stille hus, der mest bare står hen
- et nøglehus, der blot er til udlejning
- et landsbykulturhus, der både rummer kulturelle aktiviteter og kan lejes
- et festhus, der drives af en vært eller forpagter
- et åbent hus med servicetilbud og under visning

Husene har hver deres styrker og svagheder, nogle mere det ene end det andet, andre omvendt. Eksempelvis siger det sig selv, at et stille hus sagtens kan gemme på et stort potentiale for landsbyen. Hvis en bestyrelse vil arbejde for at gøre deres hus til et samlingssted, så er det vigtigt, at den gør sig

klar, hvilke behov og muligheder, der er i landsbyen. Det er også vigtigt, hvis den gør sig forhåbninger om støtte fra Lokale- og Anlægsfonden (LOA), at forsamlingshuset vil det samme som byen – nogle steder har forsamlingshuset faktisk sin helt egen dagsorden.

LOA lægger også vægt på, at et forsamlingshus er åbent for mange grupper og gerne også for, at byens borgere kan mødes uformelt uden en fælles, forudbestemt aktivitet at samles om, så at forsamlingshuset indtager en samlede funktion i en landsby.

LOA har faktisk over for Landsforeningen Danske Forsamlingshuse udtrykt sin interesse for at være med til at udvikle fremtidens forsamlingshus, og vil gerne være med til at etablere to eller tre såkaldte eksempelbygninger, der kan inspirere landets øvrige forsamlingshuse, i hvert fald dem, der vil være et moderne samlingssted.

Landsforeningen Danske Forsamlingshuse

Som medlem af en landsdelsforening er et forsamlingshus automatisk medlem af Landsforeningen Danske Forsamlingshuse.

Landsforeningens opgaver er:

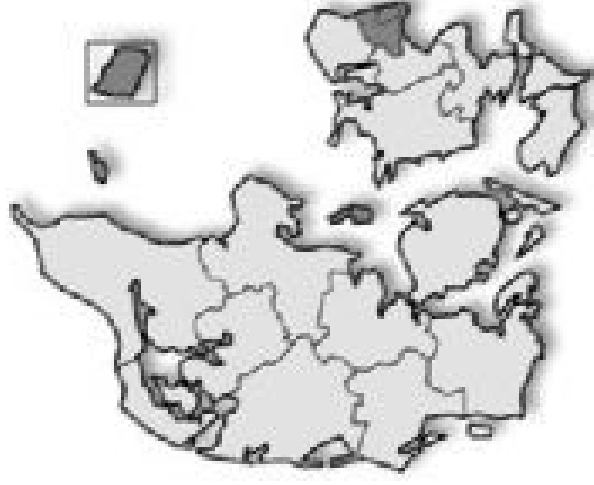
- Sætte forsamlingshusene på politiske dagsorden
- Deltage i nationale og internationale projekter der kan bidrage til at udvikle forsamlingshusene i Danmark
- Rådgive og støtte forsamlingshusene vedørende nationale emner
- Forhandle rabatorrdninger nationalt
- Drive hjemmesiden www.forsamlingshus.net
- Udgive Forsamlingshus Nyt fire gange årligt

12 landsdelsforeninger

De danske forsamlingshuse er medlemmer af én af de tolv landdelsforeninger. Medlemsprisen er kr. 300 - 550 om året.

Landsdelsforeningernes opgaver er:

- Rådgive og støtte forsamlingshusene vedørende regionale spørgsmål
- Forhandle rabatorrdninger regionalt
- Profilere forsamlingshusene regionalt (nogle landsdelsforeninger har egen hjemmeside)

Medlemshusene

Medlemshusene er aktivt i lokalsamfundene, hvor de fungerer som kulturelle- og sociale mødesteder. Husene er forskellige fra hus til hus, men der skelnes mellem:

1. Stille huse
2. Nøglehuse (kun udlejning)
3. Landsbykulturhuse (udlejning og kulturelle aktiviteter)
4. Professionelt fæsthuse (vært / forpagter)
5. Multisamlingshuse

vil udvikle moderne forsamlingshuse

Mange steder i landet er Forsamlingshusene truede af lukning, men Lokale- og Anlægsfondens mener, at en del af dem har potentiale til igen at blive lokale samlingssteder i små landsbysamfund. Derfor vil Fonden i foråret 2012 udvikle op til tre bud på, hvad et tidssvarende forsamlingshus skal kunne.

Mange af landets ca. 1.100 forsamlingshuse slås med faldende antal brugere og akutte behov for renovering, der i værste fald kan betyde, at lyset slukkes og dørene lukkes en sidste gang inden længe. Forsamlingshusene rummer en stor historisk værdi i dansk idræts- og kulturhistorie. Men selv om det kan opleves som om, at de tilhører en svunden tid, er der stadig et behov for samlings- og aktivitetssteder i mindre lokalsamfund, der ofte er uden større idrætshaller og kulturhuse.

I 2011 deltog Lokale- og Anlægsfondens i Landsforeningen Danske Forsamlingshuses møderække om forsamlingshusenes fremtid og har samtidig foretaget research på området. På den baggrund vurderer Lokale- og Anlægsfondens, at der fortsat er et solidt potentiale for forsamlingshuse, der forstår at følge med tiden og som vil være med til at introducere en opdateret udgave af det lille samlings- og aktivitetshus for alle beboere i små landsbyer.

For at definere, hvad der skal til for, at forsamlingshuse kan overleve, har Lokale- og Anlægsfondens derfor taget initiativ til et udviklingsprojekt, der skal finde op til tre bud på, hvad et forsamlingshus i det 21. århundrede kan indeholde. Det handler om at finde nye

idéer til aktiviteter og øge den arkitektoniske kvalitet i de små huse.

Nye visioner for ombygning og udbygning af forsamlingshusene

Udviklingen vil ske ved, at udvalgte arkitekter og bygherrer sammen med Fonden indgår i en proces, hvor der findes en række nye visioner for ombygning og udbygning af forsamlingshusene på baggrund af nutidens behov for aktiviteter, funktionalitet og udseende. Derefter vil Fonden overveje mulighederne i at støtte en egentlig realisering af idéerne.

De konkrete udviklingsprojekter vil blive begrænset af maksimal ombygning på 300 m², udbygning på 100 m² og en maksimal byggeudgift for hvert projekt på 5 mio. kr. Lokale- og Anlægsfondens vil kunne støtte hvert projekt med op til 2 mio. kr., og det enkelte forsamlingshus skal derfor selv rejse den fornødne finansiering af restbeløbet.

Det indledende udviklingsarbejde med deltagelse af tre arkitektvirksomheder og tre forsamlingshuse vil blive finansieret af Lokale- og Anlægsfondens, der har afsat 500.000 kr. til formålet.

Udvælgelsen af arkitekter og deltagende forsamlingshuse vil ske på baggrund af en ansøgningsrunde, der annonceres på Lokale- og Anlægsfondens hjemmeside og i Fondens nyhedsbrev primo februar 2012. Der vil være ansøgningsfrist primo marts 2012.

Lokale- og Anlægsfondens håber med dette initiativ at kunne hjælpe en proces i gang, hvor forsamlingshusene tænker nyt omkring aktiviteter og udformning med henblik på at understøtte behovet for de mindre samlings- og aktivitetshuse i de små samfund.

Yderligere oplysninger

Torben Frølich. Direktør, Lokale- og Anlægsfondens, 3283 0330/ tfr@loa-fonden.dk

Laura Munch. Udviklingskonsulent, Lokale- og Anlægsfondens, 3283 0342/ lm@loa-fonden.dk

Nærmere oplysninger om ansøgningsprocedure m.m. annonceres på Lokale- og Anlægsfondens hjemmeside primo februar og i Fondens nyhedsbrev.

Du kan tilmelde dig nyhedsbrevet på Lokale- og Anlægsfondens hjemmeside: www.loa-fonden.dk

Nybygget Kultur- og forsamlingshus i Neatishead, Norfolk. Huset er bygget af halm og andre bæredygtige materialer. Huset har tilknyttet en cafe, der drives af "About with friends", der er en organisation for mennesker med indlæringsvanskeligheder. Se mere her: www.victoryhall.info

IDEER I VÆRKTØJSKASSEN

”Det åbne forsamlingshus” i landsbyen Diakopto.

Inspiration til danske forsamlingshuse var en stor del af motivationen for landsforeningens deltagelse i Learning Heart-projektet, og som en del af projektet blev der udarbejdet en værktøjskasse, som findes på denne hjemmeside: www.norfolkrc.org.uk/leah

Værktøjskassen, der desværre kun er tilgængelig på engelsk, indeholder følgende tretten overskrifter:

1. Øget tilgængelighed i landdistrikterne - målet er at forbedre adgangen til service, uddannelse mv.
2. Støtte til aktiviteter i landdistrikterne
3. Støtte til de frivillige
4. Opbygning af stærke lokalsamfund
5. At engagere lokale aktører i processen
6. Arbejdet med sværere-at-nå grupperne
7. Stimulere livslang læring
8. Erhvervs-mæssig uddannelse og beskæftigelse
9. Støtte til arv og traditionelle færdigheder
10. Skabelse af og støtten til netværk og partnerskaber
11. Kvalitetssikring
12. Bæredygtig uddannelse
13. Bæredygtige lokalsamfund

Der er mere information om den internationale del af inspirationsmaterialet at hente på: www.forsamlingshus.net

Besøg hos DYME landbrugsorganisationen i Elaiohorion.

& TRADITION & FORNYELSE

Grundtriv deltagerne foran Neatishead forsamlingshus, Norfolk

Når man rejser ud i verden, oplever man ikke kun det fremmede, man kommer også til at se sig selv i et andet lys.

Det er den erfaring Landsforeningen Danske Forsamlingshuse har gjort ved at deltage i Learning Heart-projektet sammen med deltagere fra Grækenland, Ungarn, Wales, England og Holland. For foreningen har det været en erfaring i sig selv – for første gang – at deltage i et internationalt projekt.

Det har øget bevidstheden om styrkerne ved den danske forsamlingshuskultur, og det har givet idéer til, hvordan den kan udvikles og på den måde ruste sig til fremtiden. Ved mødet med forsamlingskultur i andre lande står det

tydeligt, at den danske tradition med at mødes i netop forsamlingshuse hænger tæt sammen med det danske samfunds byggesten som demokrati, lokalt engagement og en foreningskultur, der understøtter lige rettigheder for alle.

Det er desuden en styrke, at forsamlingshusene er en central brik i landdistriktsudviklingen og at husene generelt er i bedre stand, end det var frygtet, da man i 2010 satte gang i en undersøgelse af vedligeholdelsesniveauet.

Det giver tilsammen et godt udgangspunkt for, hvad bestyrelserne i de danske forsamlingshuse kan sætte sig for at udvikle i de kommende år. Det kan, viser erfaringerne fra Learning Heart, være:

- at bestyrelserne i endnu højere grad arbejder dynamisk og udviklingsorienteret
- at de tænker mere i at arbejde sammen med andre og på tværs
- at de er bevidste om at løfte ansvaret for at være en central brik i landdistriktsudviklingen
- og at de arbejder for en regional eller national støtteordning for forsamlingshusene og eventuelt et professionelt sekretariat, der kan støtte forsamlingshusene med ovenstående opgaver

Danske forsamlingshuse I INTERNATIONAL SAMMENHÆNG

Foto tv.
Fra turen med Odontotos toget
op til landsbyen Kalavrita.

Foto th.
LAG kontoret for
Achaia regionen

Anders Sørensen og Tonni Bjerrum i Budapest.

Der er mest inspiration at hente hos dem, der ligner os mest. Det er konklusionen hos Landsforeningen Dansk Forsamlingshuses deltagere i det fælleseuropæiske projekt Learning Heart, der igennem to år indebar møder mellem repræsentanter fra England, Holland, Grækenland, Ungarn, Wales og Danmark.

Det er altså fra Frisland i Holland og engelske Norfolk, at Anders Sørensen og Tonni Bjerrum havde mest med hjem, mens forholdene i Grækenland, Ungarn og Wales derimod er så forskellige fra de danske, at det er svært at overføre erfaringer, når det gælder forsamlingshuse. I Grækenland findes der ikke forsamlingshuse, i Ungarn er de økonomiske forhold meget anderledes og i Wales er forsamlingshusene ofte en del af et større multifunktionshus. I øvrigt er forsamlingshusene i Wales og Norfolk kun et supplement til pubben, når det gælder om at være et socialt mødested.

Det gælder også i Norfolk, men de danske repræsentanter fik alligevel konkrete ideer

med hjem. Eksempelvis deltog de i et møde mellem 15 forsamlingshuse, hvor der blev arbejdet med deling af gode erfaringer, fælles projektudvikling, profilering af det enkelte hus samt med tips og råd til, hvor man leder sit forsamlingshus på en effektiv måde. Anders Sørensen og Tonni Bjerrum deltog også i et formiddagskaffemøde i et forsamlingshus, som den regionale organisation for landdistriktsudvikling RCC havde arrangeret. Mødet var et orienteringsmøde for borgerne om forskellige muligheder for energiforsyning til deres eget hus.

- Bestemt et arrangement, der kan overføres til Danmark, vurderer Anders Sørensen og Tonni Bjerrum, der også hentede sig to lærerige oplevelser i Frisland. Den første var et indblik i, hvordan den lokale provins, som kan sammenlignes med en dansk region, understøtte den lokale udvikling.

Det skete gennem organisationen Doarpswurk, som dels er med til at udvikle lokale projekter, dels med til at sætte landdistrikterne på den po-

litiske dagsorden. På den måde er Doarpswurk med til at binde politik og praksis sammen med de synergi-effekter, det giver.

Overordnet set peger erfaringerne på tre områder, de danske forsamlingshuse kan overveje tage ved lære af. Forsamlingshusene i Frisland, Norfolk og Wales fungerede nok som festhuse, men blev også brugt i mange andre sammenhænge, eksempelvis undervisning og oplysningsarrangementer. Det betød flere brugere og ikke mindst, at nogen tog vare på de funktioner, der har det med at forsvinde fra landdistrikterne.

Det er også praksis, at bestyrelsen for forsamlingshusene lægger vægt på at samarbejde med andre – foreninger, organisationer, kommunen – og påtager sig rollen som dynamo i lokalsamfundet. En rolle som bliver vigtigere jo færre servicetilbud, der er (tilbage) i et lokalsamfund.

Endelig var det i både Holland og England tydeligt, hvor meget det betød, at der er en pro-

fessionel paraplyorganisation, der kan støtte, stimulere og vise vej for forsamlingshusenes engagement i den lokale udvikling. Den rolle kunne, forestiller deltagerne sig, i Danmark også varetages af et professionelt sekretariat tilknyttet Landsforeningen Danske Forsamlingshuse.

Formand foran Merchants Place, der er udgangspunkt for erhvervsuddannelsesstilbud til arbejdsløse i byen Crome, Norfolk.

PÅ TOGT EFTER DYBE TALLERKNER

*Kystbillede af
Aberystwyth, Wales
med byens universitet
i forbilledet.*

Når der bor mennesker i nærheden af hinanden, samles de. Det gør de, hvad enten de bor i Danmark, Grækenland, Wales, Holland, Ungarn, England eller et hvilket som helst andet sted. Mennesker samles for at være sammen. Det sker ofte i en anledning, måske en fest eller anden kulturel begivenhed. De mødes for at lade sig underholde, andre gange for at gøre noget sammen.

Dette noget kan være bestemt af lokale forhold, og det er i hvert fald påvirket af lokale traditioner, klima, muligheder og formentlig også vanetænkning. Måske har man brug for inspiration udefra, måske kan man inspirere andre, men for at det kan ske, må man mødes med disse andre. Måske kan man udveksle dybe tallerkner, som kan rumme den lokale kraftsuppe, så den ikke spildes unødigt.

Landsforeningen Danske Forsamlingshuse har deltaget i projektet Learning Heart sammen med lokale kræfter fra netop Grækenland, Wales, Holland, Ungarn, England. Projektet er finansieret af EU-programmet Grundtvig, som støtter aktiviteter, der udveksler erfaringer og idéer på tværs af Europa. Aktiviteter, der handler om voksnes læring – med fokus

på aktivt medborgerskab. De seks deltagende parter havde forskellige indgange til projektet, så der var vid mulighed for at lære af hinanden under de besøg hos hinanden, som Learning Heart indebar. Det kom til at stå klart, at man i Ungarn, Grækenland og Wales i høj grad mødes om at lære, mens fokus i Danmark og Holland i højere grad ligger på forsamlingshusene som rammer. I England er fokus på landdistriktsudvikling generelt og herunder også forsamlingshuse i forskellige udgaver.

Første samling fandt sted i Ungarn, hvor deltagerne præsenterede sig for hinanden, men hvor de også fik syn for sagn om, hvordan man griber voksenlæring og landdistriktsudvikling an i Ungarn. Mødestedet var et såkaldt læringscenter, der drives af lokale i samarbejde med den ungarske folkehøjskole. Det rummer blandt andet et borgerdrevet bibliotek og mulighed for overnatning.

Besøget bød også på lokal optræden med sang, musik og digte samt lokale fødevarer-specialiteter. Udviklingen af landdistrikterne havde især fokus på udviklingen af det lokale landbrug med henblik på at fastholde lokale arbejdspladser – og på at fastholde de unge

*Grundtvig deltagerne
på rundtur på Folkeuni-
versitetet Skærum Mølle.*

i landdistrikterne. Ikke kun i landbruget, men også som studerende på det lokale universitet. Ungarn-mødet var udgangspunktet for de øvrige møder, som i Wales fandt sted i kyst- og universitetsbyen Aberystwyth. I Wales er udfordringerne blandt andet en relativ stor fattigdom, høj arbejdsløshed og dårlig infrastruktur. For at modvirke konsekvenserne af dette arbejder man i 188 udsatte områder med Community First programmet, der meget bredt set har til hensigt at skabe interesse for at uddanne sig.

I England gjaldt besøget Norfolk, der deler mange af walisernes udfordringer, her spiller forsamlingshuse en stor rolle for lokalsamfundene. De internationale gæster besøgte en række af disse huse, og deltog desuden i en workshop med forsamlingshusfolk, der arbejdede med fundraising, projektudvikling, og markedsføring af forsamlingshusene.

I Frisland i Holland spiller forsamlingshusene også en vigtig rolle i forbindelse med den lokale udvikling. Det ses blandt andet ved, at provinsen hvert år afsætter omkring fem millioner kroner til drift af et sekretariat for landdistrikterne herunder forsamlingshusene, som

kan hente støtte og hjælp i sekretariatet. Gæsterne besøgte flere forsamlingshuse af meget forskellig art og deltog også her i en workshop om blandt andet boligforeningers rolle i landdistriktsudviklingen og kvalitetsstyring i forsamlingshusene. I Grækenland findes begrebet forsamlingshuse ikke, men mennesker mødes naturligvis alligevel. De græske deltagere i Learning Heart projektet arbejder således med kompetenceudvikling hos arbejdsløse, og besøget bød på besøg på et uddannelsessted for landmænd, der har fokus på bæredygtigt landbrug, samt forskellige LAG-projekter, der havde udgangspunkt i fødevarer.

I Danmark fandt mødet sted på Folkeuniversitetet Skærum Mølle. Vægten var lagt på Grundtvigs rolle og indflydelse før og nu. For de danske deltagere, formanden for Landsforeningen Danske Forsamlingshuse, Anders Sørensen, bestyrelsesmedlem Tonni Bjerrum og Jørgen Krogh Hessellund fra konsulentfirmaet Grobund, stod det klart, at Danmark har en helt særlig uddannelses- og foreningskultur, som de øvrige lande ser op til. Som en del af besøget i Danmark besøgte vi Brande Højskole, Bøvlingbjerg Efterskole, DGI Vestjylland, LAG Holstebro og mange flere.

KOLOFON

Oplag 1.500 eksemplarer
ISSN: 1 601 -8494
Redaktion: Grobund Aps
Havnevej 17, 9560 Hadsund
Telefon: 98 31 00 00
(jorgen@grobund.com)

Produktion: DegnGrafisk.dk

Landsformand: Anders Sørensen
Tlf. 74 75 22 73 . 20 91 22 73

Denne særudgivelse er finansieret med støtte fra LAG Tønder og Ministeriet for By, Bolig og Landdistrikters Landdistriktspulje.

Forsidefoto: Anders Sørensen og Tonni Bjerrum står ved Skt. Markuspladsen (Szentharomsag ter), Budapest med udsigt ud over Donau floden.

REDAKTØRENS hjørne

Af Jørgen Krogh Hessellund
(jorgen@grobund.com)

Dette eksemplar af Forsamlingshus Nyt er en særudgave, der præsenterer to spændende projekter som Landsforeningen har gennemført i løbet af de seneste to år.

Målet med særudgaven er, at give Landsforeningens medlemmer et overordnet billede af indholdet i de to projekter.

Ud over Grobund har designer Pia Schytz og Lokale- og Anlægsfonden bidraget med artikler. Al billedmateriale er stillet til rådighed af Pia Schytz og Jørgen Krogh Hessellund.

INDHOLD DEL 1

- Side 3 Formanden har ordet
- Side 4 På togt efter dybe tallerkner
- Side 6 Danske forsamlingshuse i international sammenhæng
- Side 8 Ideer til værktøjskassen
- Side 9 Tradition og fornyelse
- Side 10 LOA vil udvikle moderne forsamlingshuse

FORMANDEN har ordet

Af Landsformand,
Anders Sørensen

"Det er svært at spå – og især om fremtiden" har Storm P. engang sagt. Alligevel vil jeg her vove at komme med nogle bud på vegne af forsamlingshusene. Forsamlingshusene bygger på én af de fundamentale byggesten i vores samfund, nemlig fællesskab og demokratisk deltagelse. Det er bund solide værdier der er værd af kæmpe for. Og det skal vi.

I stedet for at give køb på "Forsamlingshus" til fordel for "Borger- og Kulturhus" og andre modeller skal vi genopfinde forsamlingshuset rolle og plads i vores samfund. Fællesskab og demokratisk deltagelse er mere nødvendig end nogen sinde. I et mindre bysamfund spiller disse værdier en afgørende rolle i forhold til oplevelsen af fælles identitet, og det hænger igen sammen med vores fælles oplevelse af landsby som et godt sted at være.

I mange mindre bysamfund er forsamlingshuset det sidste sociale mødested. Desværre kunne man sige, men det er den udvikling, som vi er en del af. Det nytter ikke at stritte imod. I stedet for skal vi bruge kræfterne på at definere

forsamlingshusenes rolle i den nye tid. I Landsforeningen Danske Forsamlingshuse, som er paraplyorganisation for flere end 800 danske forsamlingshuse, har vi igennem de seneste to år arbejdet på denne opgave. Med de to projekter "Learning Heart" og "Nye tider i de danske forsamlingshuse" har vi taget de første skridt. Der er lang vej endnu. Og vi når aldrig i mål. Det skal være vores fortsatte mål de danske forsamlingshuse i mellem at både passe os ind i den nye tid og bidrage til at sætte en dagsorden for de grundlæggende værdier, som vi i sin tid blev bygget på.

Denne særudgave af vores blad "Forsamlingshus Nyt" præsenterer de to projekter via en række artikler. Vi håber, at bladet må inspirere og bidrage til udviklingen af en vore fælles kulturskatte: Forsamlingshusene. Del derfor gerne dette eksemplar af ForsamlingshusNyt ud til samtlige bestyrelsesmedlemmer og andre interesserede.

God læselyst!
Formand Anders Sørensen

Landsforeningen Danske Forsamlingshuse

FORSAMLINGSHUS NYT

FEBRUAR 2012

**FORSAMLINGSHUSENE SET
I ET INTERNATIONALT
PERSPEKTIV**

**SÆRUDGAVE
2012**

